

DE MUNDO.

lia perfectè mixta, sed inanimata, ut Saxa, Marmora, Metalla. Alia quæ animam habent vegetativam, ut Plantæ. Sunt quæ insuper sensitivam, ut Bruta: sunt denique in supremo & ultimo rerum compositarum gradu, quæ præter hæc omnia animam habent rationalem, ut Homines. Nos sua Astronomis, Physicisque relinquentes, Orbem terrarum potissimum considerabim⁹. Terra universa Mari, Fluminibus, Paludibusque variè interfecta, Orbem absolutum cum illis omnibus constituit. Homerus sanè non aliam ab causam eam vocat *orbicularem*. Er Numa Pompilius, idem spectans ædem Vestæ rotundâ consecravir. Neque verò aliam ejus figuram esse posse cum ex gravium ad unum aliquod punctum tendentiū ratione demonstravit Aristoteles, tum ex Eclipsibus & horologiorū umbris à Mathematicis probatur. Præterea longis certisq; peregrinantiū observationibus deprehensum est, longitudines & latitudines locorū pro intervallis variari, adeò ut & Periæcos, & Antoeos & Antipodas esse certius sit, quàm ut ullâ prolixiore demonstratione ostendendū sit. Hunc Orbem continere, in circuitu, quò maximè patet, gradus 360 antiquitas docuit, idemquæ recentior asserit ætas, unde si singulis gradib⁹ tribuas milliaria Germanica xv, vel Italica lx, non erit difficile inire rationem ambitus totius Terræ. Ac de Terrâ quidem quatenus ea cum mari Orbem constituit pauca ista sufficiant. Eadè prout ab aquis distinguitur, & in Sacris, *Arida*, appellatur, proprium est Hominum domicilium. Huic uni propter eximia merita cognomentū indidimus maternæ venerationis. Hæc nos nascentes excipit, natos alit, semelque editos sustinet semper: novissimè complexa gremio jamque à reliquâ naturâ abdicatos desertosque, tum maximè ut mater operit.

Terra ambitus.

Terra qualitas.

De mari hoc loco aliquid etiam adjiciendum: Mare aliud vocamus Mediterraneum, aliud Oceanum. *Oceanus* quæ Sacra litera appellant abyssum aquarum, reliqua omnia suâ vastitate & magnitudine superat, diffunditurque per totam Terrâ, ac per diversas Mundi oras variarū gentiū Littora, Insulas, Promontoria, flexuoso meatu oberrâs, nomen cum locis mutat. Alibi vocatur *Occiduum*, alibi *Eous*, *Aethiopicus*, *Hispanicus*, *Atlanticus*, *Scythicus*, *Gallicus*, *Britannicus*, *Germanicus*, *Hyperboreus* & *Glacialis*: alibi ex recentiorum observationibus, *Mare del Sur* sive *Pacificum*, *Archipelagus Lazari*, *Mare Indicum*, *Lanchidol*. *Mare mediterraneum* Africam ab Europâ determinat, & pro regionum situ diversa habet nomina. Neque verò sterile omninò est mare: fert Pisces, fert Plâtas, fert Gemmas. In primis notandū est, quàm dædalo artificio natura plerâque omnia quæ aut in terris aut in aëre visuntur, voluerit in mari repræsentare. Mitto Elephantes, Porcos, Testudines, Canes, Vitulos, Equos. Mitto Falcones, Hirundines: ipsum Homine expressit in Equite marino, Sirenibus, Nerëidibus, atque etiam in Monachō. Iam Corallus, Margaritæ, Ambra, Succinum, Spongæ, aliæque infinita, quem non meritò in admirationem trahant & adoratione supremi Numinis? Sed de his hoc loco satis copiosè, ad distributionem Orbis Terrarū accedamus. Terrarum Orbem veteres, nunc in duas partes, nunc in tres sunt partiti. In tres partes distributio, Europam, Asiam, Africâ, vel Libyam, maximè celebres apud veteres, quibus novus Orbis nondum innotuerat. Sed inventâ Americâ, eam pro quartâ partē ætas nostra adjecit. Mercator noster, hunc Orbem Terrarū in tres continentes distinguit: Primam vocat quam veteres in tres partiti sunt: secundam quam nunc Americam vocamus: tertiam Terram Australem, sive Magellanicam. Nos verò Orbem universum in quinque partes dividimus Europam, Africam, Asiam, Americam & Terram Australem.

Mare.

*Commoditates
Maris.*